

Fremtidens utfordringer må løses i fellesskap

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

16 april 2015

Sted

Folkets hus, Oslo

Omstendigheter

Arbeiderpartiets 65. landsmøte

1 Kjære alle sammen,

Vi åpnet dette landsmøtet med Odd Nordstoga i fullt orkester.

5 En bedre start kunne vi ikke fått

-- musikken, tekstene, engasjementet og humøret, for et flott stykke Norge!

10 Odd formidler samfunnssyn og verdier på sin måte, i sum har han sunget en hel liten landsmøtetale -- vi kjenner oss igjen -- og nå er det min tur.

Men jeg har kommet til at det ikke er noen god idé å synge landsmøtetalen

-- det kunne blitt en drøy versjon av «grisen står og hyler»!

15

La meg begynne med en ektefølt takk for alt jeg har fått oppleve sammen med dere siden 14. juni i fjor.

20

Det er godt å få være på dette laget -- alle dere jeg treffer på reiser, i møter, i gode samtaler, i arbeidet på Stortinget.

Og ikke minst i møtene med AUF -- som alltid er til stede med engasjement og kunnskap.

25

Så -- tusen takk til alle for vennskap og støtte, jeg skal gjøre alt mitt for å gi det beste av meg selv tilbake!

Kjære landsmøte,

30

Velkommen til fire dager som skal vedta mål og retning for Arbeiderpartiets politikk. Og mer enn det.

35

Det vi vedtar her er politikk som vil påvirke og forme morgendagens samfunn, det norske og det internasjonale. Vi deler ambisjonen: et samfunn der vi kan leve i fred, oppleve frihet, rettferdighet, arbeid, trygghet, kultur og mangfold -- et samfunn som kan forsvare et stolt ideal: At vi etterlater til våre barn et bedre samfunn enn vi arvet fra våre foreldre.

40

Testen på om vi lykkes, den står i valg.

Politikken vi utvikler skal vinne velgernes tillit i 462 valg i september.

45

Og vi er på rett vei -- målet er klart: Arbeiderpartiet skal bli valgvinner i 2015 -- og vi skal vinne valget i 2017!

50

I fjor var landsmøtet ekstraordinært -- i år er det ordinært.

Men det er ikke noe ordinært ved tiden vi lever i.

55

Det stiller krav til dette landsmøtet -- til oss som skal utvikle politikk for fremtiden, vi som har ambisjoner om å ta ansvar for landet.

Vår oppgave er å se fremover, hvor er vi på vei?

60

«For verden er ikke fremme ennå, bare underveis», skriver dikteren Kolbjørn Falkeid.

Han har rett.

65

Ett eksempel: I januar deltok jeg på møte i Verdens Økonomiske Forum. Noen så tilbake på spådommene de gjorde i 2014 -- bare ett år tidligere -- og innså at tre av de drivkreftene som former verdenspolitikken i dag, ikke en gang var på dagsorden året før.

Ingen tenkte på muligheten for at Russland skulle annektere Krim og bruke
70 militærmakt mot Ukraina -- den gang hadde ingen hørt om ISIL og deres
herjinger -- og oljeprisen var på over 100 dollar fatet.

Så vi må være åpne for endringer, ønskede og uønskede.

75 Nettopp da gir det oss trygghet at noen verdier ligger fast, verdier som kan gi oss
både ambisjon og inspirasjon.

For meg er den dagsaktuelle kjernen denne: De utfordringene, oppgavene og
mulighetene vi møter som samfunn og som klode, de greier vi ikke å møte hver
80 for oss.

Person for person, by for by, land for land.

Vår store mulighet er, i dag som gjennom den moderne historien, å mobilisere
85 fellesskapet -- møte fremtiden og ta ansvar sammen.

* Klimakrisen krever innsats av alle, av deg og meg -- i våre daglige liv -- og i
politikken vi vedtar i Norge. Men det er bare en samlet innsats som vil holde.

90 Det krever at også Kina -- USA -- India og Brasil tar riktige valg.

Vi må og kan lykkes i fellesskap.

* Vi må jobbe -- og jobbe godt, for å sikre at vi kan betale for velferd og omsorg
95 for morgendagens eldre. Men det er vår felles vilje til å utvikle spleiselaget og
fordele som avgjør om denne tryggheten skal gjelde alle, og ikke bare noen.

Vi må og kan lykkes i fellesskap.

100 * De nye livsstilssykdommene er nært knyttet til hva vi spiser, drikker, hvordan
vi beveger oss, hvordan vi innretter livene våre. Derfor har vi et stort ansvar for
egen helse. Men som samfunn har vi ansvar for alles helse. Sikre at barna våre får
sunn mat, hjemme og på skolen. Støtte de som vil ut av alkoholens avhengighet.
Da må vi som ikke har et problem stille opp for laget, og sette grenser for
105 alkohol.

Vi må og kan lykkes i fellesskap.

110 Ved inngangen til dette politiske verkstedet ønsker jeg at vi løfter frem det som er kjernen i verdiene våre. For de ligger godt forankret der så mye annet er i bevegelse.

115 Vi vil se disse verdiene uttrykt i slagords form, på fanene som tas frem over hele landet om to uker. Kvinnene og mennene som skapte denne bevegelsen, de krevde rettigheter.

Men de var minst like opptatt av plikter. «Gjør din plikt og krev din rett» -- i den rekkefølgen.

120 Det gjør inntrykk å lese om hvordan arbeiderbevegelsens pionerer, før de fikk stemmerett, skapte sin egen stemme -- og sørget for at den ble hørt.

125 De sa: «Hør oss - også vi skal være en del av det norske vi.» Arbeiderbevegelsen la fundamentet for at det politiske demokratiet i Norge også ble et sosialt demokrati -- et demokrati der alle er med.

130 I vår tid ønsker sterke krefter å stykke opp fellesskapene, både de store og de små, i stadig mindre deler. Det er krefter som ikke løfter frem et Vi, men et jeg og et jeg og et jeg.

Og ikke minst dette:

Vi kan bli til Dem og Oss.

135 Dit vil vi ikke, vi skal mobilisere mot det. Og vi skal gjøre det med optimisme og pågangsmot, for vi har en annen vei, vi kan løfte blikket og gjøre det vår bevegelse har tradisjon for -- nemlig å mobilisere for gode og inkluderende fellesskap. Med ansvar, plikter og like rettigheter for alle.

140 Landsmøte -- vår jobb er å vedta politikken som lever opp til disse verdiene -- politikk som stemmer med livene folk lever, utfordringene de møter, mulighetene de søker -- klarer vi det, vinner vi valg -- og dit er vi på god vei!

Gode partifeller,

150 Stadig flere deler med oss opplevelsen av at noe viktig står på spill.

Dere hører det, jeg hører det på reiser rundt om i landet.

155 At noe er på gang. Statsministeren og finansministeren sa lenge: vent på statsbudsjettet og dere skal se hvem vi er.

Vel, statsbudsjettet kom, og folk så hvem de var. De så hvordan regjeringen prioriterte.

160 Store skattekutt til de med mest, kutt i barnetillegget til de med minst; bort med kulturtilbudet til de på sykehjem; en klar underfinansiering av kommunene.

Dette er en politikk flertallet i Norge ikke ønsker. Det er feil kurs. Det er å bygge ned noe de mange har bygget opp.

165

Kjære landsmøte, dette skal vi være en tydelig opposisjon imot.

Nå ser vi en sosial mobilisering mot denne politikken -- vi skal spille på lag med den mobiliseringen -- og viktigst: Utvikle en annen politikk -- et alternativ.

170

Vi ser det i meningsmålingene. Et klart flertall peker på oss, de ønsker et skifte. Slike tall inspirerer og motiverer.

175 Men la oss huske dette: Gode målinger er ikke uttrykk for takknemlighet -- det er uttrykk for tillit og forventning, en melding om at vi har noe å leve opp til!

Og det er nå det begynner!

Valget i høst er første anledning for velgerne til å gi beskjed

180

-- at nok er nok -- vi vil ha en annen kurs for landet vårt.

De mange valgene i høst er viktige, og sammen skal vi stå på for alle dere som er

185 førstekandidatene våre.

For det er i kommunen velferden skapes -- tett på folk -- der vi jobber og bor.

190 Sammen med deg Rita, som ikke er her i dag, skal vi stå på for å vinne
Trondheim for fjerde gang!

Harald og Kristin -- sammen med dere skal vi vinne Bergen og Tromsø!

195 Og Raymond, gode venn og partisekretær gjennom seks år -- det er på høy tid at
vi sammen med deg vinner tilbake Oslo!

200 Det er et kjennetegn ved sosialdemokratiet og arbeiderbevegelsen at vi ser Norge
i nær sammenheng med resten av verden.

Vi er godt stilt. Se rundt oss, og vi ser vårt Norge som en økonomisk og politisk
overskuddsnasjon i en verden av alt for mye underskudd.

205 Det betyr at vi har et ansvar for å ta ansvar.

Vi gjør sjelden en stor forskjell alene, men vi kan gjøre en stor forskjell sammen
med andre.

210 Da må vi være tydelige.

Når Russland bruker militær makt mot en nabo, så får det følger.

215 Vi og våre allierte i NATO står samlet om reaksjonene.

Vi og våre allierte skal utvikle vårt eget og vårt felles forsvar slik at det er en
troverdig forsikring for sikkerhet og fred.

220 Men det er mer -- vi skal også stå samlet for å bidra til at det finnes en politisk
løsning.

Det krever initiativ og engasjement, vi må ikke stille oss slik at den negative

utviklingen blir til en selvoppfyllende spiral i retning av ny kald krig.

225

Vi utviklet Barents-samarbeidet.

Vi ledet an i Nordområdene.

230 Vi utviklet et naboskap som utvidet kontaktene og bygget tillit.

Sammen skal vi være klare til å gripe mulighetene på ny!

Går vi lenger mot sør, ser vi et Midtøsten i dramatisk omvelting.

235

En ting er den uløste konflikten mellom Israel og Palestina -- visjonen om to-statsløsningen som svinner -- i dag lever to folk i en én-statsrealitet -- to folk med ulike rettigheter. Det kan ikke bare fortsette -- dette blir noe vi vil bruke tid på under dette landsmøtet.

240

Vi ser også en region der millioner er på flukt, verden har ikke sett noe verre siden andre verdenskrig.

De landene som kan gi et ekstra bidrag, må gjøre det.

245

Vi skal ta vår del av ansvaret for å hjelpe.

Vi skal svare på appellen og styrke den humanitære hjelpen til de katastroferammede i Syria, Irak og nabolandene.

250

Da må vi hjelpe de som er i nød, der krisen er, vise solidaritet og medmenneskelighet.

Tenk på dette, bare i fjor druknet det rundt tre og et halvt tusen flyktninger i Middelhavet.

255

Denne uken hørte vi at 400 mennesker druknet i én båt.

Vi kan ikke hindre dette alene, men vi kan gi Italia en hjelpende hånd -- slik vi nylig foreslo i Stortinget.

260

Så bør vi også gjøre mer her hjemme. Da handler det om å gi opphold til flere.

265 Heller ikke det alene løser problemet. Men det kan ta av for noe av presset, komme nødstedte i møte, vise at vi tar et større ansvar -- særlig ved å følge anmodningen fra FNs Høykommissær for flyktninger.

270 En forutsetning er at kommunene er i stand til å ta i mot, bosette, hjelpe til slik at mennesker og familier kan komme i gang med livene sine.

Og her har vi alle et ansvar.

275 Vi som sitter på Stortinget, dere som styrer kommunene.

På dette grunnlaget mener jeg at vi skal si klart i fra:

280 Norge bør åpne for å ta i mot til sammen 10.000 syriske flyktninger -- 5000 i år og 5000 neste år.

285 Vi skal bygge et land i utvikling

-- vi blir flere -- flere eldre, flere som bor i by.

290 Vi skal møte omfattende teknologiske endringer, og alt dette innen rammer som klimaet tåler.

Det sier seg selv: dette stiller store krav til omstilling.

295 Regjeringen bruker ordet omstilling som argument for sine politiske hovedsaker -- de store sosiale skattekuttene, svekkelsen av arbeidsmiljøloven, den trange kommuneøkonomien, søndagsåpne butikker, salg av fellesskapets eiendom i bedrifter og skoger, listen er lang.

300 Vi husker Siv Jensen i valgkampen, hun og Fremskrittspartiet gikk til valg på å bygge ned den norske modellen fordi -- som hun sa -- den sto i veien for det

norske folk.

305 Det er dette vi ser nå, en regjering ledet av Høyre med et liberalistisk parti i sidevognen.

Bit for bit og samlet tar de Norge i feil retning, de driver ideologisk fornøyleskjøring rundt om i den norske modellen.

310 Folk forstår godt at vi trenger omstilling, de erfarer det jo hver dag -- på jobb på verftet, på sykehuset, på kontoret, i bilforretningen, så dette er ikke noe nytt.

Omstilling er selve refrenget i fortellingen om hvordan Norge gikk fra å være et fattig samfunn til der vi er i dag.

315

Men vi trenger omstilling der vi mobiliserer fellesskapet som ressurs, ikke et ideologisk veikart fra høyresiden der privatisering, kommersialisering og sentralisering er svarene.

320 Skal omstilling på norsk virkelig lykkes, så gjør vi klokt i å hegne om to viktige erfaringer:

* For det første, at vi videreutvikler et samfunn med små forskjeller.

325 Folk er forskjellige, det er bra, vi er ulike som mennesker, mangfold utvikler kreativitet.

Men når de økonomiske forskjellene blir for store, da øker spenningene i samfunnet. Da blir vi også mindre klar for omstilling.

330

Dette har vært hjertet og pulsen i sosialdemokratiet gjennom mer enn 125 år i kamp for rettferdig fordeling, ute og hjemme.

335 Nå skjer det i tillegg noe nytt, nå sier også OECD, Verdensbanken, IMF -- og dette er ikke akkurat sosialdemokratiske tenketanker -- at mindre forskjeller må være målet for moderne politikk, at økte forskjeller bør unngås nettopp for samfunn som skal lykkes med omstilling.

* For det andre, videreutvikle et trygt arbeidsmiljø -- og hegne om samarbeidet

mellom partene i arbeidslivet.

De store demonstrasjonene i vinter var en reaksjon mot å tukle med et adelsmerke, et tillitsfullt og trygt arbeidsliv.

345

Og dere vet det: kjempet frem i strid, la oss ikke glemme det, gjennom et helt århundre av arbeiderbevegelsen -- og som nå er blitt en del av den norske identiteten.

350

Svekket stillingsvern, ubetalt overtid, søndagsåpne butikker og mer midlertidighet

-- det blir en sum av dette.

355

Det er å ta Norge i feil retning.

Det er en politikk som har konsekvenser for den enkelte; for evnen vår til å balansere arbeids- og familieliv, det går til kjernen av maktforholdet mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, mellom arbeid og kapital.

360

Denne balansen handler om tryggheten til å tørre å si ifra, friheten til å kunne si nei, medvirkningen som gjør at man er med, har ansvar, at vi spiller hverandre gode.

365

Men det er mer.

Måten den norske modellen virker på settes også i spill.

370

Lønnsdannelsen og sentrale deler av den økonomiske politikken hviler på at vi har organiserte parter i arbeidslivet -- men ikke bare det, maktbalansen og det vi kaller konfliktpartnerskapet -- tradisjoner som går helt tilbake til Hovedavtalen i 1935, arbeidslivets grunnlov.

375

Det holder ikke å være for den norske modellens resultater om man ikke anerkjenner hva som må til -- eller forstår drivkreftene som kan sette modellen ut av balanse.

Derfor er det nedslående at vi har en regjering som svekker arbeidstakerens

380 rettigheter.

Som svekker tilliten mellom arbeidslivets parter.

Som dermed svekker den norske modellen.

385

Og det er ille at Venstre og KrF ikke hindret Høyre og Fremskrittspartiet i å gjøre det.

Vi vil en annen vei.

390

Derfor gjør vi det klart: det mest midlertidige i forslaget om midlertidige ansettelser er forslaget selv. Vinner vi i 2017, fjerner vi det vedtaket!

395

Arbeiderpartiet utvikler politikk -- i åpent samarbeid med alle skapende krefter i dette landet.

Det er vi i gang med nå, de første resultatene skal vedtas her på dette landsmøtet

400

-- vedtak vi tar med oss inn i programarbeidet frem mot landsmøtet i 2017.

Noe kommer senere. Industripolitikk, mediepolitikk -- og ikke minst; familie og likestilling.

405

Likestillingspolitikken har vært og vil fortsette å være en drivkraft for reformer i Norge. I likhet med klimaspørsmålet er ikke likestillingen én enkelt sak, men noe som må gjennomsyre alt vi gjør, et perspektiv vi alltid har med oss.

410

Vi skal følge opp en sterk tradisjon, fortsette arbeidet som gjør at vi er verdensledende innen likestilling og moderne løsninger for vår tids familier. Derfor lover vi å øke fedrekvoten som regjeringen kutta!

415

Et kjent slagord fra en stolt historie beskriver de store oppgavene som ligger foran oss: «Vi skal bygge landet!»

Fire store politikkområder kommer til diskusjon på dette landsmøtet:

420 - Klima,

- kunnskap,

- landet som vokser

425

- og omsorg.

La meg starte med klima. Og la oss et øyeblikk vende tilbake til Odd Nordstoga, som ga oss et tydelig budskap i sangen «Dette landet»:

430

Ville berre sei eit ord

Ville peike på eit spor

435

Ei bøn i frå den store blåe jord

ifrå skog og ifrå hav

ifrå alt me haustar av

440

At me snart må finne vegen ut av ord

Det er oppgaven.

445

Det handler om vår jord.

Og det er vår politiske oppgave -- finne løsningene, veien videre -- veien ut av ord.

450

Da må vi møte klimautfordringen -- som vi også kan velge å snakke om som klimamuligheten, fordi løsningene kan være med på å utvikle et samfunn med mer rettferdighet og bedre livskvalitet.

Det krever innsats på mange plan hvis vi skal nå vårt mål og utnytte

455

klimamuligheten her hjemme -- ja, her ligger i seg selv en viktig drivkraft i omstillingen.

460 Siden i høst har partiets klimapanel gitt oss gode innspill. På Stortinget har vi utviklet ny politikk.

I helgen skal vi samle oss om flere forslag til hvordan vi skal kutte utslippene i Norge.

465 Vår plan for å kutte egne utslipp vil handle om moderne industripolitikk, en storstilt fornyelse av transportsektoren og et strategisk kunnskapsløft.

* For det første vil vi utvikle en ny industripolitikk for vår tid.

470 En politikk som både setter oss i stand til å skape nye jobber og møte klimautfordringen.

Vi ser et tidsvindu. For noen år siden søkte industrien seg mot lavkostland. Dét er i ferd med å snu, den søker nå tilbake. Det er ikke lave lønninger som teller
475 mest, men kompetanse, rammevilkår, tillit og samspill mellom partene i arbeidslivet -- og ikke minst tilgang på ren fornybar energi.

Industriutvikling krever store investeringer -- det kan ta lang tid. Men vi har forutsetningene til å klare dette. Vi vil at Norge skal utvikle lav- og
480 nullutslippsløsninger i alle norske industrigrener frem mot 2050, de skal utvikles av industrien selv -- i nært samspill med aktive myndigheter.

Dette gjelder også olje- og gassektoren, og her ligger det en stor utfordring til næringen. Når vi sier at norsk olje og gass kan levere noe av den energien verden
485 trenger, vel -- da må vi produsere med lave utslipp og uten å sette våre klimamål i fare -- ja, utslippene må videre ned -- samtidig som vi revitaliserer og styrker satsingen på karbonfangst og lagring.

Og derfor

490 -- for å finansiere slike nye satsinger, teste ny teknologi og støtte nye pilotprosjekter

-- for å få til et markant løft --

495

foreslår Arbeiderpartiet å øke fondet for klimateknologi til 100 milliarder kroner i 2017!

500 * Vårt andre hovedpunkt for å kutte i norske utslipp handler om hva vi gjør i transportsektoren.

Vi må sørge for at det er nok tog, t-baner, trikker og busser i og rundt de store byene til at folk velger å kjøre kollektivt.

505

Vi ser at behovet er stort.

Bybanen i Bergen, bussveiprojektet i Stavanger, t-banelinjer i Oslo og Akershus og superbussprosjektet i Trondheim, for å nevne noe.

510

Her kan vi kutte i våre utslipp -- samtidig som luften blir renere og helsa bedre -- det er vinn-vinn-vinn.

Derfor lyder et forslag til dette landsmøtet: Om byene spiller på lag og bygger
515 boliger og næringsbygg nær kollektivtraseene -- da er vi rede til å følge opp -- da går vi for at staten kan ta inntil 70 prosent av regningen for disse prosjektene.

Så foreslår vi at staten dekker fylkenes ekstraregning til ny teknologi i kollektivtrafikken, der det er dyrere enn den fossile teknologien.

520

Og dette er faktisk viktig, for det handler om å få til overgangene -- også i byene.

Vi har gjort Oslo til Europas elbil-hovedstad. Nå skal det jobbes videre med å
525 fornye bilparken og bussene, regulere trafikken i by-sentrum -- slik at vi får få utslippene videre ned.

* For det tredje så trenger vi et strategisk kunnskapsløft.

530 Derfor vil vi styrke universiteter og forskningsmiljøer som bidrar til omstilling og næringsutvikling som kan styrke klimainnsatsen. Historisk har staten vært en avgjørende medspiller for de virkelig store teknologiske gjennombruddene.

Vi skal ikke vike unna å peke på næringer hvor vi ser at mulighetene til å lykkes

er ekstra store.

Maritime næringer er et eksempel på det -- sjøtransporten, fergene våre, men også utvikling av potensialet for kraft fra havvind.

540

Vi vil gi våre klimamål en mer formell ramme, og vil sette fart i utviklingen.

Derfor har vi, mot FrPs stemmer, sikret flertall på Stortinget for at det nå utarbeides en klimalov. Og derfor er tiden nå inne for at vi tar Statens pensjonsfond ut av kull!

545

Dette er bare en start, en retning.

Vårt neste landsmøte skal vedta mer.

550

Klimapanelet jobber videre, vi jobber videre -- for Norge vil påta seg nye internasjonale forpliktelser -- det skal reduksjoner til innen transport, avfall, landbruk, bygg -- vi må komme i gang raskt, vi har ingen tid å miste.

555 I desember er det klimatoppmøte i Paris. Vi står fast ved at Norge skal bidra til 40 prosent kutt sammen med EU. Samtidig står vi fast ved den brede enigheten fra Stortingets klimaforlik om at vi skal forplikte oss til et større samlet bidrag -- til kutt også utenfor Norge.

560 Derfor håper jeg dette landsmøtet bekrefter Arbeiderpartiets ambisjon: Med en god avtale i Paris skal Norge bidra med kutt tilsvarende 100 prosent av norske utslipp i 2030!

565

Så til kunnskap -- og læring -- i fortellingen om Norge.

Den lange linjen i denne fortellingen er hvordan vi har sørget for at kunnskapen ble tilgjengelig for alle.

570

Vårt grunnleggende mål er at alle barn og unge skal få lik mulighet til en fullverdig og god skolegang og til å ta sine evner i bruk.

575 Vi sier med rette at jobb nummer 1 er arbeid til alle.

Skal vi gjøre den jobben skikkelig, må vi sikre at skole gir unge mennesker forutsetningene til å jobbe!

580 Vi må sørge for at flere lykkes. En av fire går ut av skolen uten studiekompetanse eller fagbrev. Det er rett og slett ikke godt nok.

Høyre mener at det største problemet i norsk skole er at lærerne mangler kunnskap.

585

Vi mener at det største problemet er at lærerne mangler tid.

Vi støtter etter- og videreutdanning av lærere -- vi gikk selv til valg på et markert løft.

590

Men vi må ta flere grep for at lærere og ansatte i norsk skole skal få bedre mulighet til å gjøre jobben sin. For eksempel må vi sikre en kommuneøkonomi som gir kommunene muligheter til å ansette flere lærere, utvikle tilbudet, styrke kvaliteten, ruste opp skolebygg -- derfor er kunnskap og god skole en av våre viktigste saker i kommunevalget til høsten.

595

Og derfor vil vi satse på den offentlige skolen, trekke arbeidslivet og lokale bedrifter inn i skolen, si ja til nye arbeidsformer, nye allianser -- men nei til å ta penger fra den offentlige skolen og gi dem til kommersielle eiere.

600

I tillegg til flere dyktige lærere og bedre økonomi, har vi en rekke forslag som skal øke kvaliteten i skolen -- la meg nevne noen av dem:

* Vi ønsker en lese-, skrive- og regnegaranti for de yngste elevene.

605

Alle elever skal opp på et grunnleggende godt nivå i disse ferdighetene innen utgangen av andre trinn. Når vi ser at noen sliter med å få dette på plass, skal vi ikke vente og se

610 -- vi skal sørge for at de får hjelp med én gang.

* Vi vil ha en helhetlig skoledag der skole, SFO, leksehjelp, kulturaktiviteter,

615 sunt måltid og fysisk aktivitet gir elevene et godt heldagstilbud for å fremme god læring og trivsel.

* Vi vil trappe opp innsatsen på skolehelsetjenesten slik at barn og unge som sliter får hjelp.

620 * Og vi må forsterke innsatsen mot mobbing.

Så er det en ting jeg er særlig opptatt av, og det er at vi må utvide perspektivet og se nærmere på hvordan vi snakker om kunnskap. For jeg tror noe har gått feil de siste tiårene.

625

Mange har ansvar, og la oss være ærlige på det: Også vi.

Det er noe med perspektivet -- når det snakkes om satsing på kunnskap -- så høres det ut som vi bare mener studiespesialisering, mastergrader, Phd-grader.

630

Og vi ønsker det, vi trenger det.

Men, som jeg har snakket om mange steder det siste året: noe har falt ut av det moderne kunnskapsbegrepet -- det praktiske arbeidet, håndverket, yrkesfaget -- som egentlig er kjernen i kunnskap og erfaring.

635

Som den danske mureren, vår partifelle og forfatteren av boken Kloke hender, Mattias Tesfaye, sier det:

640 «Vi blir stadig flere som kan tale i en katedral -- men stadig færre som kan bygge den!»

Vi trenger nytenking og satsing på yrkesfagene, ikke privatisering og oppsplitting.

645

På Stortinget har vi fremmet 33 forslag til en kraftig satsing på yrkesfagene. Blant de viktigste er å gi yrkesfaglærerne et skikkelig løft, satse betydelige midler på en utstyrspakke til de yrkesfaglige linjene, og å sikre et bedre samspill mellom skole og bedrift, mellom teori og praksis.

650

Og dette er bare starten; det er en formidabel oppgave vi har foran oss, og

sammen med partene i arbeidslivet skal vi være den ledende kraften i dette arbeidet.

655

Målet er klart: Arbeiderpartiet vil løfte den praktiske kunnskapen tilbake i fortellingen om kunnskapsnasjonen Norge!

660

Så til det tredje området: Vi blir flere, Norge vokser og vil vokse mer.

Vår jobb er å legge til rette for at det blir en sunn vekst, en vekst som binder sammen by og land. Dette blir tema her på landsmøtet, vi har Storbyutvalgets innstilling og det er kommet mange forslag.

665

For Arbeiderpartiet har det alltid vært viktig å tenke både by og land. Vi kjenner også dette i form av et slagord fra vår historie; By og land -- hand i hand. Det slagordet ble skapt i et historisk samarbeid mellom arbeidere og bønder.

670

I byer og på landet så de det samme: Den gjensidige avhengigheten av hverandre. Bønder, fiskere, industriarbeidere søkte sammen -- og la grunnlaget for det Norge vi ser i dag.

En av Danmarks største aviser, Jyllandsposten, skrev om dette før påske -- om Norge av i dag. Under overskriften «Den norske suksesshistorien» lot den danske avisen seg imponere av vår distriktpolitikk, av den økonomiske veksten i nord, av antall barnefødsler over hele landet, og av de mange og varierte utdanningsstedene for lærere.

680

Ja, vi har faktisk lykket med å skape gode levekår og høy verdiskaping i hele landet, takket være dette gode samspillet mellom by og land.

Men nå er noe i ferd med å forandre seg.

685

Jeg møter ordførere fra hele landet, fra mange partier, mange av dere er her i dag, som merker regjeringens såkalte reformarbeid som de kaller forenkling, men som på en lang rekke områder i realiteten betyr sentralisering -- innen politiet, helsesektoren, landbruk og fiske, i universitets- og høgskolesektoren.

690

Og vi møter mange som frykter for fellesskapets verdier -- skogen, fisken, fossefallene.

695 Vi møter en folkelig mobilisering mot planene om å selge oss ut eller ned -- av Flytoget,

Kongsberg-gruppen, Telenor eller Statskog.

700 Noen forsøker å fremstille dette som en mobilisering som bare er imot.

Jeg mener det er riktigere å se det som en mobilisering for noe: For å ta i bruk de mulighetene det gir oss å eie sammen. For å benytte oss av det enorme potensialet som ligger i at vi tar hele landet i bruk.

705

Vårt svar til regjeringen er tydelig:

Arbeiderpartiet vil bygge landet -- ikke selge landet.

710 På toppen av dette kommer alle bekymringene som følge av en stram kommuneøkonomi.

Vi har en regjering som lar kommunene betale for de store skattekuttene til dem som har mest fra før.

715

De sier det ikke, men det er realiteten.

Det er ordførere og kommunestyrer som må kutte -- og hvor kommer kuttene?

720 Jo, de kommer på områder som treffer de svakeste, vi leser om det i presse over hele landet daglig; kvaliteten i skolen, ansatte på sykehjemmet, tilbudet til rusavhengige, og innen kultur.

725 For Arbeiderpartiet er det en kjerneoppgave å legge til rette for at folk skal kunne leve gode liv over hele landet.

Og derfor vil vi skaffe et annet politisk flertall, som setter en stopp for kutt i velferden i norske kommuner!

For det fjerde, en viktig sak på dette landsmøtet: Helse og omsorg -- tryggheten vi skal bidra med.

735

Trygghet skaper tillit -- begge deler er viktig for omstilling -- er vi trygge, er vi mer villige til å endre, videreutvikle, fornye -- prøve ut -- skape løsninger for vår tid som et stort flertall slutter opp om.

740

Høyre og Fremskrittspartiet gjentar og gjentar at omsorgstjenester er som alle andre tjenester,

ingen forskjell, de kan omsettes i et marked; de kan privatiseres og kommersialiseres.

745

Vi er uenige. Logikken brister. Det blir ikke flere leger, sykepleiere eller omsorgsarbeidere av at det etableres kommersielle sykehjem, omsorgstilbud og sykehus.

750

Denne politikken pulveriserer ansvar og svekker kvaliteten -- vi så det da forslaget om såkalt fritt behandlingsvalg ble lagt frem. Penger skal tas fra fellesskapets sykehus og finansierer oppstart av kommersielle sykehus.

Det er en dårlig ide, og en ordning med rekordhøye utgifter til administrasjon.

755

Ja, privatisering kan være fryktelig byråkratisk, og veldig dyrt.

Fremfor å bruke penger på mer byråkrati, så vil vi bruke slike penger på å investere i nytt utstyr, avansert teknologi, rekruttere flere med helsefaglig utdanning, få flere og bedre lærlingeplasser, sikre heltidsstillinger og trygge pensjonene til de som gir oss helse, omsorg og trygghet.

760

Vi blir flere eldre, og vi må tenke nytt for å sikre dem trygghet og verdighet i eldre år.

765

Dette landsmøtet skal ta stilling til forslag som vil føre til en bedre eldreomsorg:

Et nytt system for måling av kvalitet,

en ny finansieringsmodell med krav til kvalitet,

mer bruk av velferdsteknologi,

775 og mobilisering av alle samfunnets omsorgsressurser -- pårørende, frivillige og ideelle organisasjoner.

For Arbeiderpartiet er valget enkelt -- vi sier nei til kommersialisering, dyre løsninger og mer byråkrati -- og ja til at vi sammen spleiser på helse, omsorg og
780 trygghet.

For 10 år siden var Jarle Aarbakke 62 år gammel og rektor ved universitetet i
785 Tromsø.

Jeg husker det veldig godt, han var vert da jeg holdt min første tale om nordområdene

790 -- på universitetet -- og han ble min mentor i nordområdepolitikken -- det skulle handle mye om kunnskap.

Til høsten er Jarle 73 år -- og vår ordfører i Tromsø. Det -- kjære landsmøte -- er seniorpolitikk etter min smak!

795

Vi gjorde nordområdene til Norges viktigste satsingsområde i utenrikspolitikken.

Det handlet om utenrikspolitik, forholdet til Russland, folk-til-folk-samarbeid,
800 delelinjen.

Om Arktisk råd, som vi fikk til Tromsø. Kunnskap var selve navet, og ambisjonen var klar:

805 at Norge skal kunne mest for å være fremst blant de arktiske statene -- der vi kan, skal vi være først med kunnskapen -- og først med de nye ideene.

810 Dette var et politisk drevet byggeprosjekt. År for år utviklet og forsterket vi prosjektet.

Nå er det nesten taust. Det er greit med forenkling, men her har det gått for langt.

815 Forenklingen har kommet dit at nordområdesatsingen er blitt til en glanset brosjyre.

Regjeringen har ingen plan, ingen fremdrift, og den mangler vilje og ambisjoner for Nordområdene.

820

Det er dobbelt ille.

For mens Norge legger seg på været, har resten av verden våknet. Og oppdaget potensialet lengst nord.

825

De store nasjonene har sett det vi så -- at nordområdene er fremtiden.

Det tidligere frosne Arktis har blitt en storpolitisk arena.

830 På denne arenaen må vi ha store ambisjoner, fordi det handler om muligheter for hele landet.

Og mer enn det, det handler om muligheter for hele verden.

835 Det viktigste er mat. Verden vil trenge mer mat de neste tiårene. Mer mat må komme fra både den grønne og den blå åkeren. Norge har en av verdens største og reneste blå åkrer. Vi har imponerende fagmiljøer over hele landet -- i Stavanger, Bergen, Trondheim, Bodø, Tromsø.

840 Vi har et unikt utgangspunkt for å løfte den blå bio-økonomien -- og da skal vi være der i møte med satsingen -- fellesskapet som troverdig og langsiktig partner.

Nå tas det mange nye initiativ -- også i den grønne bio-økonomien -- på

845 Innlandet der de har ambisjoner, slik jeg fikk det beskrevet da jeg deltok på Hedmark Arbeiderpartis årsmøte i mars, og selvsagt i miljøet på Ås -- der de

forener blå og grønn matforskning.

850 Reiseliv er et annet område. Og verden er virkelig i ferd med å oppdage Norge -- fjordene våre, byene, den levende kysten -- Hurtigruten. Stadig vekk kåres norske reisemål til noen av verdens beste. Det viser potensialet, og det burde inspirere oss til å sette nye og høye mål, og ikke det motsatte, som regjeringen gjør, å kutte i støtten som kan gjøre forskjellen på suksess og fiasko.

855

Også for olje- og gass-sektoren skal vi utnytte nye muligheter i nord. Vi skal gjøre det med all den varsomhet disse områdene krever. Vi skal følge opp den helhetlige forvaltningsplanen, forbedre og oppdatere den i 2020.

860 Og vi skal stille klare krav.

Arbeiderpartiet har aldri ment at det skal bores i iskanten. Ikke før. Ikke nå.

865 Sikkerhet for miljø og livet i havet skal ha høy prioritet. Vi skal finne den rette balansen her, slik vi har gjort fra sør til nord, gjennom mer enn 40 år.

Vår ambisjon er klar, og jeg understreker det her på dette landsmøtet: Nordområdene er Norges strategiske mulighet. Vi skal lede an i å utvikle denne historiske muligheten.

870

Vi har brukt tiden etter valget i 2013 som vi lovet. Vårt mål er å komme tilbake -- få tillit og ansvar.

875

Vi jobber hver dag med dette i sikte.

Vi har reist, vi har lyttet -- åpent og nysgjerrig -- og vi har invitert mange inn til oss.

880

Vi har bedt om råd -- innenfra og utenfra partiets og fagbevegelsens rekke -- et moderne parti som vil utvikle kunnskapssamfunnet, lytter til alle som har kunnskap, alle som har erfaring.

885 Slik vil vi fortsette.

Det vi vedtar på dette landsmøtet -- og det vi vedtar i 2017 -- vil handle om å ruste landet for fremtiden.

890

Om å bygge Norge.

Noe vil være kjent.

895 Noe vil overraske.

Noe vil være dristig.

Noe vil kreve mye mot.

900

Med på veien vil jeg si dette:

Mange vender seg til Arbeiderpartiet nå, tusener som vil bli medlemmer, hundretusener som vil bli velgere. Vi tar i mot dem som uttrykk for forventninger, og vi skal gjøre det vi kan for å leve opp til dem.

905

Og la meg gjenta noe jeg sa da dere valgte meg til leder:

Vi viser oss tilliten verdig ved å være til for andre og for samfunnet -- jeg tror de fleste av oss tenker at det er et livslangt engasjement for verdiene vi tror på.

910

Vi er ombudsmenn og kvinner, særlig for dem som ikke har stemme, som ikke har penger, som ikke har makt.

915 Det er dem vi er til for.

Og dette er en historisk lærdom:

Det er når vi virkelig vet hvem vi er til for, at velgerne kommer til oss.

920

I dag er det nøyaktig 150 dager til de første valglokalene åpner. Det er tiden vi har til å vinne velgere, til å skape vennskap og utvikle politiske allianser.

Det er arbeid som har pågått lenge. De aller fleste steder er samarbeid med andre

partier regelen, ikke unntaket.

Dere vet best hva som er mulig og innen rekkevidde lokalt -- for å sikre størst mulig gjennomslag for Arbeiderpartiets politikk.

930

Mitt budskap er -- snakk godt og grundig med de som kan bidra til et slikt samarbeid -- og begynn tidlig.

935

Og husk at vi er mange, et stort lag som skal gjøre jobben sammen, for dere som stiller til valg.

Hvor mange her i salen stiller til valg som ordfører- eller varaordfører i høst? Både i kommuner og fylker -- alle som har ambisjoner om å bli ordfører eller varaordfører i høst -- reis dere opp nå!

940

Fantastisk.

Dere er litt av et syn.

945

Dette er et vinnerlag!

Husk at dere har 56.000 medlemmer i ryggen -- som sammen med dere skal banke på dører,

950

dele ut roser, møte velgere og overbevise velgere, over hele landet.

Og husk at det begynner nå -- noe viktig er på gang -- sammen skal vi vinne!

Takk for oppmerksomheten!

955

Kilde

www.arbeiderpartiet.no

Emner

Arbeiderpartiet, Landsmøtetale

960

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/fremtidens-utfordringer-ma-loses-i-fellesskap>